

שני שעירים

א: בקרבן חטאת המובא בכל השנה, מבטא החוטא בזביחת השעיר את ביטול כח העזות וההתנגדות המיוחדים בו אצל מזבח השם, החוטא מצהיר בקרבנו שהוא שגה בדרך חייו ובעמידתו העצמאית מול רצון השם, ומכאן והילך יזבח את רצונותיו והתנגדותו לעבודת השם. מה מפתיע לגלות ביום הקדוש, יום מחילת עוונות, מלבד השעיר להשם שהוא זביחת הרצונות וביטולם לשמו, אף זביחה לעזאזל, שעיר שיעמד חי לפני השם, וזביחתו היא ביטול לאחר חלילה...

לא זו בלבד, אלא דרישה מיוחדת ישנה שיהיו שווים במראה ובקומה ובדמים ובלקוחותם כאחד. מנעה התורה כל אפשרות לסמל את החשיבות שנייחס ודאי למקריב את חייו אצל מזבח השם, מול תחושת הניכור והזלזול המתבקשת אצל השעיר המפנה עורף למזבח השם ונשלח בבז לעזאזל. הלא דבר הוא.

ב: הבריאה כולה נבראה לכבוד השם, פעולתה מוכרחת ואין אף יצור מן החי הצומח או הדומם שמחליט האם לשמש כבוד להשם, או להיפך. אך, לא בבריאה נטולת בחירה כבוד השם, שהרי רצונו לבד הוא המעמידם בשירותו.

יצור אחד ברא האלוקים, דומה הוא לשאר הברואים בקיומו הפיזי נטול הבחירה, כל מאורעותיו ומקרייו תלויים בידו הנעלמה של מכוון כל, אך שונה הוא בתכלית השינוי בכבוד האלוקים. במקום זה של הנהגותיו ניתנה לו הבחירה לטוב או למוטב, לחיים או למוות. דווקא בחירה זו היא המאפשרת כבוד לכל יכול, לשליט הכל, כיוון שניתנה לאדם הבחירה לנהוג על פי החלטתו, ובחר בכבוד הקל, נמצאת עליונותו מוכרת אף במקום שלא טבע הכרה זו בהכרח בריאתו.

ג: נמצאנו למדים, שמעלת האדם מעל שאר הבריאה אינה היכולת לעשות טוב, כי הלא הבריאה כולה נוצרה במציאות של טוב, בהכרזה על בורא מטיב. אדרבא יכולתו של האדם לבחור ברע היא הממקמת את בחירתו הטובה במעלתה העליונה של כבוד השם העצמאי, כבוד בלתי מוכרח, וככל שחופשי האדם בבחירתו כך גדל הכבוד שהוא נותן בדביקותו לטוב.

ד: ביום הגדול, יום כפרת עוונות, שומה על האדם בחיר הבריאה ליתן על ליבו, לא רק את צורת הנהגתו הראויה, לא רק את ביטול העזות וההתנגדות אצל מזבח השם, בזה אין די לבאר את רוממות מעלתו כאדם, הבריאה כולה התכוננה בביטול זה.

יש לו ליתן על ליבו במידה שווה את השעיר העז והמתנגד אל תורת השם, המשתמש בתכונות שניתנו לו בבחירה חופשית נגד כבוד השם, את השעיר אשר יעמד חי לפני השם ויתריס בעזותו על עצמאותו וחוסר רצון להתבטלות לרצון השם (וסופה של עזות שלא במקומה, הוא 'עז אצל' אזלה והסתיימה עזותו בשממון המדבר בחדלון האינסופי של הנוגד את רצון השם).

רק כך יגדל בעיניו תפקידו, כבחר בטוב ולא כמוכרח, כמי שהטוב שלו מסוגל לשלמות מתוך שלילת הרע ולא כברירת מחדל, ורק כך יתן גם משמעות אמת לחלק הרע בייעוד הסופי של כל הבריאה כולה, כבוד השם.

ה: והרי לך, לא רק סמל להנהגה הולמת ככל חוטא המביא שעיר כסמל לשבירת העזות וההתנגדות, אלא סמל יש כאן למהות הבחירה בהתנגדות זו, וכך קורא ציווי זה אל האדם: מתוך הכרתך ביכולתך הברורה והשווה להתנגד לתורת השם ולציוויו, תן כבוד להשם אשר נטע בך יכולות אלו, והקדש לו את העוז להתנגד לרצונותיך השפלים ולפיתויי היצר, זבח את

רצונותיך השפלים בעזות זו אשר קיבלת, והשלם בכך את מעמדך כעבד השם מתוך בחירה,
מתוך רצון.

מעוניין לקבל מאמרים בסגנון זה? K0548541508@gmail.com

אשמח לקבל תגובות והארות. אשמח אם תעביר למתעניינים. מנחם קלמן.